

Lovforslag nr. L 15. Fremsat den 27. december 1990 af socialministeren (Else Winther Andersen)

Forslag

til

Lov om ændring af lov om social bistand

(Styrket beskæftigelsesindsats for unge under 25 år m.v.)

§ 1

I lov om social bistand, jf. lovbekendtgørelse nr. 817 af 6. december 1990, foretages følgende ændringer:

1. I § 37, stk. 2, 3. pkt., ændres »3 måneder« til: »12 måneder«.

2. Overskriften til *afsnit III A* affattes således: »*Ungdomsydelse m.v.*«.

3. I § 49 a, stk. 1 og stk. 5, ændres »20 år« til: »21 år«.

4. Efter § 49 findes:

»§ 49 g. Unge over 21 år og under 25 år, der modtager kontanthjælp efter § 37 på grund af ledighed, og som har modtaget hjælpen i en sammenhængende periode på 12 måneder, er efter forudgående vejledning berettiget til et tilbud fra kommunalbestyrelsen om deltagelse i indtil 5 måneder i aktiviteter, hvortil der kan

ydes tilskud af puljen efter § 20 i lov om kommunal beskæftigelsesindsats. Tilbuddet skal have et omfang på 30 timer om ugen i gennemsnit.«.

§ 2

Loven træder i kraft den 1. april 1991, dog træder § 1, nr. 4, i kraft den 1. januar 1992:

§ 3

Stk. 1. Unge 20-årige, der ved lovens ikrafttræden modtager kontanthjælp efter § 37, skal have tilbud om ungdomsydelse, inden de fylder 21 år, dog senest den 1. oktober 1991.

Stk. 2. Kommunalbestyrelsen kan uanset bestemmelsen i § 49 a, stk. 4, beslutte, at 20-årige, der ikke er omfattet af stk. 1, og som søger om hjælp i perioden fra den 1. april 1991 til den 1. oktober 1991, kan påbegynde tilbud efter § 49 a, stk. 2 og 3, inden for de første 3 måneder efter ansøgningen om hjælp.

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

Forslaget er et led i den samlede økonomiske plan.

Med vedtagelse af ungdomsydelsen, lov nr. 425 af 13. juni 1990 om ændring af lov om social bistand, er der som led i bestræbelserne på at styrke de aktiverende tilbud i beskæftigelsesindsatsen indført en ordning, hvorefter unge under 20 år, der søger om kontanthjælp på grund af ledighed, skal have tilbud om beskæftigelse i stedet for kontanthjælp. Denne omlægning fra passiv forsørgelse skal ses i sammenhæng med, at der ved vedtagelse af lov nr. 379 af 13. juni 1990 om kommunal beskæftigelsesindsats samtidig er givet kommunerne betydeligt bedre muligheder for generelt at tilbyde udsatte grupper aktiverende tilbud.

Det er derfor naturligt, at næste led i en forstærket aktiverende indsats koncentrerer sig om unge under 25 år, og regeringen stiller derfor på grundlag af rapporten fra Fase 2-udvalget (oktober 1990) følgende forslag, der tager sigte på at fremme og udbygge den aktiverende indsats for de 20-24 årige, der modtager passive ydelser:

1. Kontanthjælpsreglerne for unge under 23 år justeres således, at der stilles større krav til den periode, hvor den unge skal have haft en indtægt, for at kunne blive berettiget til at få udmålt kontanthjælp efter samme regler som for personer over 23 år.

2. Kommunernes pligt til at tilbyde beskæftigelse mod ungdomsydelse udvides til også at omfatte unge på 20 år.

3. Der foreslås indført en beskæftigelses- og uddannelsesordning for de 21-24 årige kontanthjælpsmodtagere. Ordningen går ud på, at kommunalbestyrelsen får pligt til at give kontanthjælpsmodtagere, der er fyldt 21 år, og som er under 25 år, et tilbud om uddannelse eller beskæftigelse, når de modtager kontanthjælp på grund af ledighed. Pligten til at give tilbud omfatter unge i denne aldersgruppe, der har haft en sammenhængende kontanthjælpsperiode på 12 måneder. Det er forudsat, at kommunernes økonomi på beskæftigelsesområdet forbedres således, at kom-

munerne i gennemsnit kan give tilbud efter 9 måneders ledighed. Nogle unge vil derfor kunne få aktiverende tilbud langt tidligere end efter 12 måneders sammenhængende ledighed. Det er forudsat, at beskæftigelsen har et omfang på 30 timer pr. uge, og at den varer i 5 måneder. Dette forslag, der foreslås at træde i kraft den 1. januar 1992, skal ses i sammenhæng med arbejdsministerens forslag til ændring af lov om kommunal beskæftigelsesindsats, hvorefter kommunen eller amtskommunen får hjemmel til at fastsætte arbejdstiden på beskæftigelsesprojekter for unge under 25 år.

Økonomiske konsekvenser

Ad. pkt. 1: Skærpelsen af indtægtskravet fra 3 mdr. til 12 mdr. ved fritagelse for den særlige ungedyelse

Ændringen af indtægtsbetingelsen (for at få kontanthjælp, der er udmålt efter almindelige regler) fra en 3 mdr.'s periode til en 12 mdr.'s periode for de 18-22 årige kontanthjælpsmodtagere vil betyde, at hovedparten af de unge kommer til at modtage hjælp efter de særlige ungeretler. De unge, der en gang har fået hjælp efter de almindelige regler, vil dog ikke få reduceret deres ydelse, hvilket medfører, at der i en overgangsperiode på ca. 4 år må regnes med en gradvis stigende besparelse.

Ved ikrafttræden den 1. april 1991 skønnes følgende besparelser for det offentlige i årene 1991 til 1994. (PL-niveau 1990).

1991	50 mill. kr.
1992	90 mill. kr.
1993	110 mill. kr.
1994	125 mill. kr.

Besparelserne fordeler sig på stat og primærkommuner med 50 pct. til hver.

Ad. pkt. 2: Udvidelse af ungdomsydelsen

Det offentliges merudgifter ved at udvide ungdomsydelsen til også at gælde de 20 årige fremgår af nedenstående oversigt:

	Mill. kr.		
	(1991 PL-niveau)		
	1991	1992	1993
Ungdomsydelse (løn, løntilskud, drift, supplerende undervisning)	56	143	115
Sparet kontanthjælp	-25	-63	-50
Udgifter til vejledning	8	10	10
I alt	39	90	75
Stigning i skatteprovenu	-11	-29	-23
I alt	28	61	52

Der er i skønnene for 1991 og 1992 taget hensyn til den forskydning mellem årene, som overgangsordningen giver anledning til. Fra og med året 1993 skønnes ordningen at være i ro.

Beregningerne af udgifterne til ungdomsydelse, den sparede kontanthjælp og stigningen i skatteprovenuet baserer sig på skøn, der er behæftet med betydelig usikkerhed. Hvad angår udgifterne til vejledning, er der ikke tale om et skøn over de faktiske udgifter, men om et beløb afsat til formålet.

Det er hensigten at regulere de kommunale bloktilskud for kommunernes stigning i skatteprovenu.

Ad. pkt. 3: Pligt til aktivering af de 21-24 årige efter 12 mdr.

Pligten til at aktivere alle ledige 21-24 årige efter 12 mdr.'s uafbrudt kontanthjælp vil medføre forøgede statslige udgifter til det særlige aktiveringstilskud på 2.000 kr. Denne merudgift neutraliseres imidlertid af en tilsvarende besparelse på udgifterne til den statslige andel af den udbetalte kontanthjælp.

Finansieringen af de kommunale merudgifter ved den nye aktiveringsret/pligt foreslås dækket gennem en forøgelse af puljen efter § 20 i lov om kommunal beskæftigelsesindsats. Beskæftigelsespuljen foreslås forøget med 180 mill. kr., svarende til de kommunale udgifter ved at aktivere alle ledige kontanthjælpsmodtagere i aldersgruppen 21-24 år, der har modtaget kontanthjælp i en sammenhængende periode på 9 mdr. Denne finansieringsmåde kombineret med de ressourcer, som kommunerne allerede i dag bruger til aktivering af 21-24 årige, giver kommunerne mulighed for at iværksætte aktiveringen langt tidligere, end pligten til aktivering indtræder.

Da denne del af lovforslaget træder i kraft 1. jan. 1992, forøges beskæftigelsespuljen fra 1992 og fremefter med de 180 mill. kr. årligt. Nedenstående følger den statslige merudgift i årene 1991 til 1994. (PL-niveau 1990).

1991	0 mill. kr.
1992	180 mill. kr.
1993	180 mill. kr.
1994	180 mill. kr.

Den tilsigtede udvidelse af aktiveringsomfanget skønnes at medføre en forøgelse af det samlede skatteprovenu for stat og kommuner på ca. 70 mill. kr. årligt. Dermed bliver den reelle nettoudgift for staten mindre end de 180 mill. kr., ligesom kommunerne får en skattemæssig merindtægt.

Lovforslagets økonomiske konsekvenser skal forhandles med de kommunale parter.

Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser

Til § 1

Til nr. 1

Omlægningen fra passiv forsørgelse til aktiv ydelse forudsætter, at den enkelte har et klart økonomisk incitament til at vælge aktive foranstaltninger frem for passive.

Med henblik herpå foreslås der en justering af kontanthjælpsreglerne for unge ikke-forsørgere under 23 år.

Hjælpen til de unge under 23 år udgør i dag et beløb, der svarer til SU-stipendierne for henholdsvis hjemmeboende og udeboende (unge-ydelsen). Den unge har imidlertid ret til i stedet at modtage kontanthjælp efter de almindelige satser i bistandslovens § 37, stk. 2, 1. pkt., hvis pågældende i en sammenhængende periode på 3 måneder har haft månedlige indtægter, der overstiger stipendiesatsen for udeboende.

Forslaget indeholder en skærpelse af kravet til den periode, hvori den unge tidligere har haft indtægter. Efter forslaget skal unge under 23 år have haft månedlige indtægter, der overstiger stipendiesatsen for udeboende, i en sammenhængende periode på 12 måneder for at få hjælpen beregnet efter de almindelige regler for over 23 årige.

Til nr. 3

Med virkning fra 1. juli 1990 indførtes ordningen med ungdomsydelse for de 18-19 årige unge, der søger om kontanthjælp på grund af ledighed. Ordningen bygger på, at den unge har ret til meget hurtigt at få - og pligt til at modtage - et beskæftigelses- eller uddannelses tilbud, når de henvender sig til kommunen.

Den unge har ret til et tilbud efter denne ordning. Hvis en ung, der har gennemført en periode med ungdomsydelse, påny ansøger om kontanthjælp på grund af ledighed, er den unge omfattet af de almin-

delige muligheder for at få aktiverende tilbud fra kommunen.

De yngste blandt de 20-24 årige har ligesom de 18-19 årige behov for, at der hurtigt er et tilbud til dem, når de på grund af ledighed søger om hjælp.

Det foreslås derfor at udvide ungdomsyddelsesordningen, således at denne også kommer til at omfatte de 20-årige, hvis problem alene består i arbejdsledighed.

Til nr. 2 og 4.

Kommunerne har i dag mulighed for at give en række tilbud til de unge i form af vejledning, uddannelses tilbud, beskæftigelsesprojekter og løntilskudsjob. Kommunerne kan tilrettelægge individuelle forløb afpasset til den enkelte kontanthjælpsmodtager.

De nuværende beskæftigelses- og uddannelses tilbud rummer således allerede vide muligheder for opbygning af alsidige tilbud til de unge.

I indsatsen over for de 21-24 årige må der lægges vægt på både at styrke de kommunale *incitament*er til at gøre noget for denne aldersgruppe og på at indføre en *ret* for aldersgruppen til et uddannelses- eller beskæftigelsestilbud efter en vis periode som kontanthjælpsmodtager. Målet er at sikre, at der fortsat kan ske en individuel vejledning og tilrettelæggelse af uddannelses- og beskæftigelsesforløb for disse årgange af de unge, der efter en afsluttet skoleuddannelse endnu ikke er i gang med en uddannelse eller har fået en fast arbejdsmarkedstilknytning.

Med henblik på en forstærket indsats foreslås det at indføre en beskæftigelses- og uddannelsesordning for de 21-24 årige kontanthjælpsmodtagere.

Efter ordningen får kommunalbestyrelsen en *pligt* til at give kontanthjælpsmodtagere, der er fyldt 21 år, og som er under 25 år, et tilbud om uddannelse eller beskæftigelse, når de modtager kontanthjælp på grund af ledighed.

Pligten til at give tilbud omfatter de unge i aldersgruppen, der har haft en sammenhængende kontanthjælpsperiode på 12 måneder.

Tilbuddets omfang skal i gennemsnit være på 30 timer ugentlig. Længden af uddannelses- og beskæftigelsestilbuddet foreslås fastsat til 5 måneder.

Denne ordning får virkning fra 1. januar 1992, idet der dog ved en ændring af lov om kommunal beskæftigelsesindsats etableres hjemmel til, at tilbud om beskæftigelse i beskæftigelsesprojekter til unge under 25 år fra 1. april 1991 kan gives med f.eks. 30 timer pr. uge.

Til § 2

Loven træder i kraft den 1. april 1991. Unge, der efter de indtil den 31. marts 1991 gældende regler er blevet berettiget til kontanthjælp efter reglerne om hjælp for personer over 23 år, bevarer denne ret, uanset at de ikke opfylder de nye betingelser i § 37, stk. 2, 3. pkt.

Til § 3

For at lette kommunernes muligheder for at give tilbud blev der ved indførelse af ungdomsyddelsesordningen for de under 20-årige indført en overgangsordning. Det foreslås, at der indføres en tilsvarende overgangsordning, når de 20-årige bliver omfattet af reglerne om ungdomsyddelse.

Bilag

*I dette bilag er (med mindre skrift)
indsat den gældende formulering af de bestemmelser,
der berøres af lovforslaget*

§ 1

I lov om social bistand, jf. lovbekendtgørelse nr. 817 af 6. december 1990, foretages følgende ændringer:

1. I § 37, stk. 2, 3. pkt., ændres »3 måneder« til: »12 måneder«.

§ 37. ---

Stk. 2. Grundydelsen udgør 2.579 kr. månedlig for enlige og det dobbelte for ægtepar. Til unge under 23 år, der ikke har forsørgelsespligt over for ægtefælle eller børn, ydes en samlet hjælp til underhold og boligudgifter svarende til stipendier for henholdsvis hjemmeboende og udeboende efter lov om Statens Uddannelsesstøtte. Hvis den unge i en sammenhængende periode på 3 måneder har haft månedlige indtægter, der overstiger stipendiesatsen for udeboende, ydes dog hjælp efter reglerne for personer over 23 år. Unge gravide, der har passeret 12. svangerskabsuge, får også hjælp efter reglerne for personer over 23 år. Når der er ydet hjælp i en sammenhængende periode på 9 måneder, udgør grundydelsen efter 1. pkt. 2.269 kr. månedlig, medmindre det kan godtgøres, at pågældende i den nærmeste fremtid vil være i stand til at klare sig selv.

2. Overskriften til *afsnit III A* affattes således:
»Ungdomsydelse m.v.«.

»Afsnit III A Ungdomsydelse

3. I § 49 a, stk. 1 og stk. 5, ændres »20 år« til: »21 år«.

§ 49 a. Til unge under 20 år, der søger hjælp på grund af ledighed, udbetales ungdomsydelse mod beskæftigelse efter kommunalbestyrelsens nærmere bestemmelse. Det skal tilstræbes, at de unge får mulighed for at vælge mellem flere beskæftigelsestilbud. I tilknytning til beskæftigelsestilbudet skal der tilbydes de unge råd og vejledning om, hvorledes de på længere sigt kan forbedre deres beskæftigelses- eller uddannelsesmuligheder.

Stk. 2. Beskæftigelsestilbudet kan være ansættelse i et beskæftigelsesprojekt etableret efter reglerne i lov om beskæftigelsesmuligheder for unge m.v. eller ansættelse i privat virksomhed med løntilskud efter reglerne i nævnte lov. Det kræves dog ikke, at pågældende har været ledig i 3 måneder forud for ansættelsen, eller at arbejdstiden skal være overenskomstmæssig eller den sædvanlige ved tilsvarende arbejde. Ved ansættelse i privat virksomhed med løntilskud kræves heller ikke, at ansættelsen er af varig karakter.

Stk. 3. For unge, der har behov for det, iværksætter kommunalbestyrelsen et vejlednings- og introduktionsprogram af en varighed på indtil 6 uger. Vejlednings- og introduktionsprogrammet skal indeholde rådgivning om uddannelses- og erhvervsmuligheder, mulighed for afprøvning af erhvervsønsker og planlægning af det videre forløb.

Stk. 4. Beskæftigelsen efter stk. 2 skal påbegyndes inden for de første 2 uger efter ansøgningen om hjælp. Vejlednings- og introduktionsprogrammet efter stk. 3 kan inden for de første 8 uger efter ansøgningen om hjælp træde i stedet for beskæftigelsen efter stk. 2.

Stk. 5. Unge under 20 år er berettiget til en ungdomsydelsesperiode med vejledning og beskæftigelse, jf. § 49 c.

4. Efter § 49 indsættes:

»§ 49 g. Unge over 21 år og under 25 år, der modtager kontanthjælp efter § 37 på grund af ledighed, og som har modtaget hjælpen i en sammenhængende periode på 12 måneder, er efter forudgående vejledning berettiget til et til-

bud fra kommunalbestyrelsen om deltagelse i indtil 5 måneder i aktiviteter, hvortil der kan ydes tilskud af puljen efter § 20 i lov om kommunal beskæftigelsesindsats. Tilbuddet skal have et omfang på 30 timer om ugen i gennemsnit.«.